Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercurea si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la a dou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului „Observatoriulu“ in Sibiiu.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNEA SIBIIU

Nr. 26. — Sibiiu, Sambata 29/10 Aprile. — **1880.**

Deschidere de prenumeratiune
la
„Observatoriulu“
dela **1/13 Aprile** inainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumerasera dela 1/13 Aprile 1879 pe 1 anu, dela 1/13 Juliu pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3 luni, abonamentulu espira cu finea lunei Martiu. Pentru-cá se nu ni se mai intemple cá cu Nrii 1 si 2 din anulu cur., rogamu pe ddnii abonati respectivi se binevoiésca a isi descoperi vointi'a inainte de 1/13, innoindu 'si abonamentulu cu pretiurile aratate in fruntea diariului: de 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni inlaintrulu monarchiei, éra in afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu 11 franci pe ½ anu, in auru sau in bilete de banca sau hipotecarie, éra fractiunile, anume din Romani'a, se potu inplini cu marce de posta.

Redactiunea si Editur'a.

Press'a periodica in Ungari'a si Transilvani'a.

Din datele statistice adunate bine reu, dela tóte popórale multu puçinu civilisate de pre tóta fati'a pamentului, se afla cà numerulu foiloru periodice din tóta lumea trece astadi preste 23 de mii. In comparatiune cu numerulu locuitoriloru, cele mai multe sunt in republic'a nordamericana, adeca la 9 mii, dupa aceea urmédia staturile cele mari europene incependu cu Germani'a si continuandu cu Franci'a, Britani'a, Austri'a, Itali'a, si numai dupa acestea Russi'a, Spani'a, éra Turci'a este representata mai reu de càtu cele mai mici staturi europene. Mic'a Elvetia si Belgia intrecu pe Ungari'a. Si ací ne este vorb'a numai de numeru, éra nu si de calitate, de coprinsulu diarieloru, si nici de vechimea publicitatiei, cà-ci atunci multe popóra aru avea se puna capulu in pamentu.

Originea diaristicei adeca a publicatiuniloru periodice, inca tocma si diurne se reduce dupa documente certe, pàna la C. Juliu Cesare in antic'a Roma. Acta senatus, Acta diurna, Acta diurna publica populi care se redactau de càtra Adjutore ab actis sub controla Quaestoriloru, erau tocm'a aceea ce sunt astadi diariele. Scrise curatu in mai multe exemplare, desbaterile senatului si alte acte ale consuliloru s'au imperatoriloru, cum si evenimente diverse, se afigeau in fiacare di in Foro, in Capitolio, la templulu lui Saturn si la alu dieului Ops unde se conservá tesaurulu publicu (Aerarium). Din acelea locuri apoi, in lipsa de tipariu precum ilu avemu noi, le decopia care cum voiá s'au platea cuiva, cà-ci copistii erau nenumerati, cari faceau comerciu mare cu copiile ce se inpartiau nu numai in capitala, ci in tóta Itali'a si prin provincii.

Diaristic'a in form'a ce o are astadi, s'a nascutu mai antàiu in secol. alu 16-lea la Veneti'a si erá representata prin foisióre mici 8-vo, care se vendea pe strade cu unu banutiu numitu gazetta. A trebuitu se tréca mai bine de 100 de ani, pàna càndu press'a periodica européna luà o forma mai respectabile si mai seriósa, adeca camu dela 1700 incóce; de atunci inse press'a facuse progresse minunate in tierile apusane, pàna candu in tierile nóstre nu erá cunoscuta nici dupa nume.

Prim'a fóia periodica in limb'a magiara a esitu numai in 1 Januariu 1780 la Presburg titulata „Hirmondó“ (Anuntiatoriulu). Dupa 8 ani a esitu si in Pest'a „Magyar Merkurius“ de càte 2 ori pe septemana. Amendoue numai in formatu 8-vo micu. Ungurii inse nu sciau de ce tréba potu se fia publicatiuni de acelea si le-au lasatu se móra tocma pe càndu Europ'a se aflá in fati'a celei mai teribile revolutiuni francesci, in cele mai agitate valuri politice si intr'o serie necurmata de resbóie. In 2 Juliu 1806 au apparutu totu la Pest'a diariulu „Hazai Tudositasok“ (Sciri din patria,) red. Stef. Kulcsar, formatu 4-o. Cu atàta publicitate aflase pe magiari congressulu dela Vien'a din 1815!

Pe la 1830 se aflau in tóta Ungari'a si Transilvani'a 10 foi periodice si literarie magiare. Pàna la 1840 se inmultira la 26; in 1847 erau 33 si in 1849 se facusera 86; indata inse dupa caderea cea cumplita din acelasiu anu scadiura la 9 si abia in 1854 pe timpulu resboiului orientale esiau 20. Indata inse dupa incetarea sistemei absolustice in 1861 numerulu foiloru periodice incepù se crésca pe fiacare anu inaintandu dela 52 pàna in 1867 la 81; éra dupa infiintiarea dualismului in a. 1868 se facura 140, pàna la 1872 crescura la 198; pàna in 1875 trecura preste 240, éra cu inceputulu anului 1880 press'a magiara erá representata prin 368 foi periodice de diverse cathegori. Din tóte acelea 188 esu in capitala, éra restulu 179 in 77 cetati si orasie, anume in Transilvani'a la Clusiu 11.

In Ungari'a inse mai esu foi periodice si in alte limbi, anume in cea germana 114, dintre care càteva sunt fórte cautate, in limbile slave 61, in limb'a romana cu cele din Transilvani'a 16, in italiana 4, in cea evreésca 3 in suma 197. In regatulu Croatiei esu 57 cele mai multe slavóne si càteva nemtiesci. Numerulu totalu alu foiloru periodice din tierile corónei unguresci este in timpulu de fatia 567; adeca nici pe ½ din càte se publica in Cislaitani'a. Intr'aceea cifrele scóse ací dupa „Vasárnapi Ujság“ si „Hon“ (Nr. 33) sunt prea instructive. Din ele se vede nu numai progressulu ce face unu poporu in timpuri normali, ci si infricosiatulu regressu, ori càndu ajunge sub pressiunea despotismului, séu si numai càndu i se arunca in cale pedeci maiestrite, cá se nu póta inaintá pe càtu i permitu poterile. Curatu acestu processu se vede si la natiunea magiara. Se facu sarituri iuti, buna-óra dela 10 la 86 dela 86 indaraptu la 9; de aci fórte incetu pàna la 52 apoi totu mai iute 367.

Aceeasi apparitiune a fostu in Cislaitani'a si anume in Vien'a. Pàna la 1848 acea capitala abia avé 10 foi periodice; acelu numeru inse a crescutu cu repediune la càteva sute. Pentru-ce? Inteliginti'a si gustu de lectura erá, lipsá inse libertatea.

Totu asia s'a intemplatu si in Romani'a. Sub despotismulu censurei rusesci pàna in a. 1854 a fostu preste potintia se existe mai multu de 5—6 foi periodice, indata inse sub domni'a lui Alexandru Ioanu I Cusa numerulu loru crescù la 60 si de atunci successive la 80—90.

Intr'aceea numerulu mai mare séu mai micu alu foiloru periodice si nici chiaru numerulu lectoriloru nici-decum nu este criteriu siguru, dupa care

Foisiór'a „Observatoriului“.

Poesii poporale.*)

I.

Candu tu maica m'ai facutu,
Tie bine ti-au parutu,
C'unu picioru mai leganatu,
Cu gur'a mai blastematu,
Cu blastemu maica de focu,
Cá se nu mai cautu norocu.
Cine n'are norocu n'are,
De candu nasce pàna móre,
Cum nici eu cà n'am avutu
De candu maic'a m'a facutu;
Cum norocu nu voiu avea,
Pàn' pe lume voiu custá.
Candu la 'nsuratu m'am ganditu,
Neamtiulu haine mi-au croitu;
Candu am fostu la ogorîtu
Neamtiulu pusca mi-au facutu.
Nu'-ti-e tie maica jele,
Cà lasaiu boii 'n tanjele?
Nu ti-e tie maica doru,
Cà m'ai avutu bunu fecioru?
Candu fuseiu la semanatu,
Neamtiulu pe drumu m'au plecatu.
Feciorulu pléca pe drumu
De-ar plouá, plóie de sange;
De-ar plouá plóie de focu
Elu sta gat'a de silbocu.
Mergu catanele totu rendu
De-ar plouá plóie de ventu.

II.

Pe din josu de Orasthia,
Vinu trei frati din catania
Dice unulu càtra altulu:
Pune frate man'a in siele
Se cântamu un'a de jele,
Cà de candu am catanitu
Parintii cà ne-au muritu,
Plugu'n curte-a ruginitu,
Biciu 'n cuiu a putreditu,
Boii 'n munte au betranitu
Surorile — au caruntitu!

III.

Maica, ânima de pétra,
Capata'ti unu calu in plata,
De vedi neamtiulu cum me pórta.
Candu dà 'n caine dà si 'n mine,
Dà 'n caine de dóue-ori
Si 'n mine de nóue-ori.

IV.

Paseruica cu cununa
Nu cantá sér'a pe luna,
Cà ânim'a mea nu-i buna,
Cà-i legata cu curele
Si mancata focu de rele,
Cá graulu de paserele,
Si mancata-i de dujmani
Cá valea de bolovani,
Si mancata-i greu de rele,
Cá valea de petricele,
E mancata de straini,
Cá érb'a de boi betrani!

V.

Eu me ducu mandra 'n catane,
Tu remai si spala haine
Si le spala 'n lacramele
Si le 'ntórce 'n doru si jele
Si le usca 'n garduri rele.
La mine tramitele:
Pe-aripele ventului
La curtea 'mperatului.
Candu plecaiu din a mea tiéra,
Am ajunsu in focu si para,
Steagulu l'am inbratiosiatu,
Pe mine m'au inpuscatu
Si — acolo sunt mandra 'ngropatu,
Cu-a mea pusca lànga capu.
Fà mandro atàta bine
De vino pàna la mine,
C'altcum nu te-oiu mai vedea
De-acuma pàna-i lumea.

VI.

Cucule péna galbena
Eu me culcu, tu me leagana
Si me leagana frumosu,
Se nu picu din leaganu josu
Cá se punu picioru 'n scara
Si se trecu in alta tiéra,
Ér' la frati si la surori.
Unde focului m'asiu duce,
Cá se am viatia dulce?
Susu la tiér'a romanésca,
Dèe ceriulu se 'nflorésca!
Unde dau de mese 'ntinse
Si galbeni faclii aprinse,
Unde 'su buti cu bani merunti
De a dá 'n sfinte domineci
La cele dalbe biserici!

VII.

Plange-me mama cu doru,
Cà eu ti-am fostu bunu fecioru,

*) Dómn'a Aurelia A. Cl. Vladu nasc. Baritiu avù amabilitatea a ne tramite o colectiune de poesii poporale adunate din gur'a poporului romanu din Orasthi'a si giuru. Vomu publicá pe cele mai frumóse, crediendu a face unu bunu serviciu literaturei nóstre nationale.

Redactiunea.

se cunosci si valórea interna, soliditatea si moralitatea publicatiuniloru. Sunt foi periodice nenumerate càtu se póte mai desfrenate care au mii de abonati, pentrucà ele speculédia asupr'a passiuniloru omenesci, càndu din contra altele prea solide moru din lipsa de lectori si vice-versa. Vedemu érasi pe airea deschidiendu-se diarie cu programe pompóse cu reclame, cu fanfare, inse fàra folosu, pentru-cà lipsesce publiculu care se scia cetí, se aiba gustu de cetitu si se'i simtia necessitatea.

Noulu proiectu de lege despre instructiunea in gimnasii si in scólele reale.

Sectiunea I.

Inpartirea.

§. 1. Asupr'a scóleloru de mijlocu (gimnasii si scóle reale) statulu are dreptulu séu de dispunere si conducere inmediata, séu de priveghiere si inspectiune suprema.

§. 2. Dispunerea si conducerea inmediata (care coprinde in sine si inspectiunea) i se cuvine statului, resp. ministrului de culte si instructiune:

1. asupr'a gimnasieloru si scóleloru reale trecute in bugetulu statului;

2. asupr'a gimnasieloru sustînute din fondurile administrate de ministrulu de culte si instructiune, mai departe asupr'a celoru prevediute de unu ordinu monachalu pe temeiulu unei donatiuni regesci, séu a unei fundatiuni de ori-ce natura, de asemenea asupr'a celorulalte gimnasii ce stau sub administrarea ministrului de culte si instructiune, cari pàna ce va dispune legislativ'a asupr'a loru, voru remané si pe viitoriu in administrarea ministrului de culte si intructiune, sustînendu-li-se inse caracterulu de pàna acum.

§. 3. Abstragêndu institutele amintite in §. precedentu, se voru poté se se infiintiedie si sustîna gimnasii si scóle reale:

1. de confessiuni;

2. de jurisdictiuni, comune, societati si privati.

Aceste institute sunt séu publice séu private. Intru càtu i se cuvine statului, resp. ministrului de culte si instructiune, pe lànga inspectiunea suprema si dreptulu de dispunere asupr'a acestoru institute, despre acést'a dispune sectiunea V din legea de fatia.

Sectiunea II.

Organisatiunea gimnasieloru si scóleloru reale ce stau sub dispositiunea si conducerea inmediata a statului.

§. 4. Dispositiunile din acésta sectiune se intindu de o potriva asupr'a institutelor amintite in punctulu 1 si 2 §. 2., intru càtu cu privire la cele din urma nu se face de-adreptulu o esceptiune.

§. 5. Atàtu gimnasiulu càtu si scól'a reala consista din 8 classe si din cursuri anuale in asemenea numeru.

In modu esceptionalu se póte permite si infiintiarea de institute necomplete, la nici unu casu inse infiintiarea de institute cu classe mai puçine de 4.

Institute ce se voru infiintiá de nou se voru poté organisá si treptatu din cursu in cursu, ele potu se aiba in modu transitoriu si 1, 2 si 3 classe, dara desvoltarea loru pàna la celu puçinu 4 classe trebue se fia continuativa.

§. 6. Obiectele ordinarie (obligate) de invetiamentu in instructiunea gimnasiala sunt a) Invetiatur'a credintiei si moral'a, b) limb'a magiara si literatur'a, c) limb'a latina, d) german'a, e) limb'a gréca si literatur'a, f) geografi'a patriei si cea universala, g) istori'a Ungariei, in classele superióre in modu pragmaticu si cu privire la desvoltarea constitutiunei, h) istori'a universala, cu o privire constanta asupr'a culturei, i) propedeutic'a, k) matematic'a, l) istori'a naturala, m) fisic'a si chemi'a, n) geografi'a matematica si fisica si elemente de geologie, o) desemnu, p) caligrafi'a, q) gimnastic'a.

§. 7. Cá obiecte estraordinarie se póte dá instructiune in gimnasii celoru ce se insinua de buna voie: a) in óre-care limba a patriei, dupa trebuinti'a inpregiurului b) in limb'a francesa, c) engleza, d) italiana, e) desemnu (si in cele 4 classe inferióre) f) stenografi'a, g) art'a de cantu.

§. 8. Obiecte ordinare (obligate) de invetiamentu in scól'a reala sunt: a) Invetiatur'a credintiei si moral'a, b) limb'a magiara si literatur'a, c) limb'a germana si literatur'a, d) limb'a francesa, e) propedeutic'a filosofica (psichologi'a si logic'a) f) geografi'a (patriei si cea universala), g) istori'a Ungariei, in classele superióre in modu pragmaticu si cu privire la desvoltarea constitutiunei, h) istori'a universala cu constanta privire asupr'a culturei, i) matematic'a, k) istori'a naturala si geologi'a, l) fisic'a, m) geografi'a matematica si fisica, n) chemi'a, o) geometri'a descriptiva, p) desemnulu, q) caligrafi'a, r) gimnastic'a.

§. 9. In ori-ce scóla reala se va propune in modu ordinariu si limb'a latina si literatur'a pentru scolarii, cari se insinua de buna voia si se va instituí spre acestu scopu unu professoru ordinariu de specialitate.

§. 10. Cá obiecte de invetiamentu estraordinare li-se voru potea propune in scól'a reala celoru ce se insinua de buna voie: a) o limba a patriei, b) limb'a englesa, c) limb'a italiana, d) analitic'a chemica, e) modelarea, f) stenografi'a, g) art'a de cantu.

§. 11. In gimnasii si scólele reale scopulu ce'lu urmarescu obiectele obligate si neobligate, si planulu de invetiamentu ilu va statorí ministrulu de culte si instructiune. Relativu la adaptarea planului de invetiamentu cu relatiunile locale si modificatiunile ce potu se fia de lipsa cumva prin acést'a, le va dispune dupa ce va ascultá singuratecele corpuri professorale.

§. 12. Instructiunea in invetiatur'a credintiei si in morala, separatu pentru scolarii cari apartînu la ori care confessiune, o stabilesce auctoritatea bisericésca respectiva, avendu inse a substerne planulu de invetiamentu ministrului; mai departe instructiune póte se dea si unu individu, care este insinuatu la ministeriu, si primitu de acest'a in localulu institutului séu intr'altu institutu de invetiamentu publicu alu bisericei respective ce se afla in locu, éra intr'alte locuri numai in casuri estraordinare si cu aprobarea ministrului este permisu a se dá.

§. 13. In cele 4 classe inferióre ale gimnasiului si scólei reale planulu de invetiamentu va trebuí stabilitu astfeliu, in càtu se le fia scolariloru cu potintia, se tréca in acestu timpu din gimnasiu in scól'a reala séu vice-versa, séu repetandu 2 dintre obiectele de invetiamentu deosebitu obligate.

§. 14. In gimnasii si scólele reale instructiunea se dà dupa sistemulu de specialitate si anumitu, in classele inferióre prin gruparea specialitatiloru, éra in cele superióre prin instructiune in specialitate.

§. 15. In class'a cea mai de josu atàtu a gimnasiului càtu si a scólei reale se voru primí numai astfeliu de elevi, cari au trecutu dejá preste anulu alu 9 alu vietii, si cari séu dovedescu prin testimoniu dela o scóla poporala publica, cà au absolvatu cu succesu suficientu cele 4 classe de josu ale scólei poporale, séu arata prin unu esamenu de primire cà sunt cualificati in asemenea mesura.

Particularitatile esamenului de primire le stabilesce ministrulu de instructiune printr'unu prescriptu separatu.

(Va urmá.)

C'am luatu boulu de cornu
Si-am facutu negru ogoru,
Candu am fostu la seceratu
Au ven'tu neamtiulu, m'au luatu;
M'au dusu in tiéra straina
Unde moriu fàr' de lumina,
Nui nici lumina de seu,
Nici ómeni din satulu meu;
Nici nu-i lumina de céra,
Nice omu din a mea tiéra.
Unde-i omulu de necasu
N'ai nici pêndia pe obrasu
Nice pêndia pe picióre,
Ce mórte insielatóre!
Nu-i nici maica cu mil'a
Nice pop'a cu cartea
Numai turcii cu pusc'a
Si neamtiulu cu sabi'a
Se ne mance viéti'a.

VIII.

Saraca strainatate
Multu mai esti fàra dreptate,
Incungiuraiu tierile tóte
Si de bine n'avui parte,
Cà de micu am pribegitu
Totu in straini am traitu,
Nicairi càtu am umblatu
Odichna n'am capatatu.
Vine-mi dorulu càteodata
Se me uitu la munti cu pétra
Si'ntorseiu ochii mei róta
Si vediui eu lumea tóta,
Vediui marea, Dunarea,
Josu stau munti cá taber'a.

IX.

Catalino*) foi de fragi
Preste munte trecu doi dragi
Tocma in tiér'a romanésca
Dorulu se si'lu potolésca.
Catalino vin'napoi
De'mi dà tu fenulu la oi
Si plinesce la nevoi:
Nevoile satului
Darile 'mperatului.

(Voru urmá.)

*) Sub Catalin'a aicea se intielege renumit'a Varga Catalina despre care in poporu se crede, cà ar fi fostu iubit'a lui Avramu Iancu. Not'a Red.

Revista politica.

Sibiiu, 9 Aprilie st. n. 1880.

Deosebitele partide representate in camer'a deputatiloru din Vien'a se prepara din respoteri pentru apropiat'a desbatere a bugetului, care s'au si inceputu in 6 l. c. In cestiunea acést'a s'au si tienutu la caval. A. Schmerling o conferentia prealabila, compusa din membrii casei de susu si a camerei deputatiloru, apartienatori partidei nemtiloru centralisti. Despre resultatulu realu ce va fi avutu acésta conferentia, nu au transpiratu inca nimicu in publicu, de órece s'au decisu, a pastrá in acésta privintia, cea mai completa tacere si discretiune.

Gubernulu din partea sa inca isi prepara si isi concentrédia poterile sale, pentru cá se póta face fatia violenteloru si passionateloru atacuri, ce'i se pregatescu din partea opositiunei. Resultatulu finalu ne va aratá, care din cele doue partite va esí victoriósa din acestu duelu parlamentaru.

Dincóce in Ungari'a, gubernulu d. C. Tisza continua a isi repará poporalitatea sa vestejita, luandu si incuviintiandu cele mai draconice mesuri de asuprire a elementeloru nemagiare. N'au fostu de ajunsu cu proiectulu de lege pentru introducerea limbei magiare in scólele confessionale-nationale, cu spoliatoriulu proiectu de lege pentru regularea cestiunei agraria, cu ordinulu datu de a se demissioná toti acei functionari aplicati la drumurile de feru ale statului magiaru, cari intr'unu terminu anumitu de dile nu voru invetiá perfectu limb'a magiara, vení mai dilele acestea si municipalitatea capitalei B.-Pest'a si decise: inchiderea inmediata a teatreloru nemtiesci din capitala, subt cuventu, cà acele teatre sunt periculóse ideei de statu magiaru, pentru cà ele sunt unu mijlocu poternicu alu germanisarei. Ministeriulu de interne la care au apelatu directorii teatreloru inchise, precum si deputatiuni tramise din partea numerósei poporatiuni germane a capitalei, au incuviintiatu decissiunea luata de acea municipalitate, cu acea singura modificare, cà au prelungitu terminulu inchiderei teatreloru germane pàna la 1 Juniu a. c. cu acelu adaosu, cà pe viitoriu in Ungari'a nu se voru mai dá concessiuni pentru teatre nemtiesci.

Este fórte instructivu si interessantu a vedea si a audí cum press'a germana austriaca si cea prusso-germana dà alarma in contr'a acestei mesuri, pe care cu celu mai blandu epitetu o numescu „brutala.“ Se auditi cum sbéra si tipa acuma acele diarie nemtiesci asupr'a magiariloru si a gubernului loru, pentru cà au cutediatu a se atinge de sacro-sanctitatea poternicului pangermanismu, care intru nemicu nu este mai puçinu brutalu si draconicu, cá siovinismulu magiaru, séu fanatismulu panslavisticu.

Noi ne intrebamu si cu acésta ocasiune, déca Gladstone n'au avutu sant'a dreptate a se esprimá in modu asia de crudu si puçinu diplomaticu asupr'a tendintieloru pe care le-au urmaritu si le urmaresce gubernele austro-ungare? Faptele respundu si d'au cea mai poternica autorisatiune justeloru pareri ale liberalului barbatu de statu englesu, care au disu despre sine, „cà este cá si unu buldogu, care veghiédia si latra la timpu“.

Resultatulu noueloru alegeri parlamentare din Angli'a este cu atàtu mai suprindietoriu, cà elu departe de a fi potutu fi prevediutu au venitu cu totulu pe neasteptate. Prin pripit'a dissolvare a vechiului parlamentu si prin brusculu si dictatoriculu apelu pe care l'au adressatu càtra alegétori, ingamfatulu lord Beakonsfield au contribuitu in modu decisivu la caderea gubernului conservatoru, acàrui politica aventuriósa se vede cà au sleitu pacienti'a poporului englesu, iubitoriu de pace si de comoditate. Nu se póte inse negá, cà laurii si partea de leu a meritului pentru resultatulu obtînutu, compete si i se cuvine singuru si numai necurmateloru, energiceloru si neobositeloru agitatiuni ale d. Gladstone, care cu ocasiunea acestoru alegeri au datu tuturoru liberaliloru din lume, unu esemplu de o antica si singulara perseverantia, ce trebuie se stórca admiratiunea chiaru si a celoru mai inversiunati adversari ai sei.

Dejá in 4 Aprile liberalii se aflau intr'o maioritate asia de respectabila fatia cu conservativi, in càtu demissionarea cabinetului Beakonsfield si chiemarea unui cabinetu liberalu, se potea considerá cá unu evenimentu inevitabilu. Astadi elu numai este de càtu o cestiune de tempu, si ne potemu asteptá cu cea mai mare sigurantia a primí scirea, cà noulu cabinetu liberalu s'au constituitu.

Acésta schimbare neasteptata a situatiunei politice in Angli'a au facutu, déca este possibilu, o sensatiune si o inpressiune si mai mare asupr'a stateloru continentale, decàtu insusi in Angli'a. Este cunoscutu, cà d. Gladstone, care probabilu cà va fi sufletulu viitoriului cabinetu liberalu, este inamicu alu dictaturei principelui de Bismark si celu mai neinpacatu contrariu alu interventiunei brutale, prin care poterniculu cancelariu alu Prusso-Germaniei terorisédia intréga Europ'a si cu deosebire statele de alu douilea rangu, alu caroru protectoru cadiù la Sedan. Aceste principii de care va fi condusa politic'a Angliei, dupa advenire la potere a d. Gladstone si a partidei sale, se afla in cea mai flagranta opositiune cu politic'a inaugurata de càtra principele de Bismark prin incheiarea aliantiei germano-austriace. Va trebuí deci, cá acésta politica se sufere óresi-cari modificari, si oficiósele prussiane dejá se si incérca a prepará opiniunea publica pentru o noua inprospetare a aliantiei celoru trei imperati nordici. Intrebarea este, cà óre Russi'a va mai fi dispusa a face causa comuna cu cei doui aliati de mai 'nainte? si cà apoi, déca se va renoi acea aliantia pe a cui socotéla se va face acést'a?

Intr'aceea principele de Bismark érasi au inscenatu pentru de atàt'a óra, cunoscuta'i comedia cu dimissionarea sa. Imperatulu Wilhelm i-au respunsu acum cá si de altadata, cà nici odata nu 'i va primí dimissiunea si asia cris'a érasi se va aplaná,

fara alte urmari, decàtu cele cunoscute si pàna acum'a adeca: consolidarea dictaturei Bismark, pe contulu libertatiei si alu pacei.

Romani'a.

In siedinti'a dela 13 Martiu st. v. a Camerei deputatiloru, fiindu la ordinea dilei intre altele si proiectulu pentru infiintiarea societatiloru agricole, d. P. S. Aurelianu, raportorulu comitetului de delegati ai sectiuniloru au datu cetire urmatoriului proiectu de lege:

Domniloru deputati!

„Merge pe trei ani de candu d. presiedinte alu consiliului de ministrii, pe atunci ministru de interne, a presentatu Camerei unu proiectu de lege pentru infiintiarea de societati de agricultura in Romani'a. Multimea lucrariloru si inpregiurarile grele prin care amu trecutu esplica intardierea cercetarei unui proiectu atàtu de trebuintiosu pentru desvoltarea agriculturei nationale. De astadata sectiunile Camerei esaminandu proiectulu, au alesu de delegati pe d-nii C. Boerescu, Constantinu Grigorescu, Opranu Romulus, Vizante Andrei, Marghilomanu Joanu, Saratieanu Victoru si P. S. Aurelianu.

Comitetulu delegatiloru intrunindu-se in maioritatea membriloru sei si cercetandu din nou atàtu proiectulu in sine càtu si propunerile de modificari ale unora din sectiuni, a convenitu se supuna apretiarei d-v. alaturatulu proiectu, care se deosebesce de acela alu gubernului printr'aceea, cà infiintiarea societatiloru de agricultura este inlocuita cu a comitiiloru agricole, asociatiuni pe care le crede mai nemerite pe timpulu de fatia. Cauta se adaogu cà in acésta privintia comitetulu delegatiloru a fostu in deplina intielegere cu d. presiedinte alu consiliului, de óre-ce si d-sa a cerutu si a sustînutu cu taria infiintiarea comitiiloru agricole. In fondu si comitiile agricole sunt cá si societatile de agricultura, asociatiuni libere de agricultori, cu deosebire cà cele dintaiu prin cerculu loru de activitate, prin compunerea loru sunt de o fire mai poporala, si potu adaoge si mai practica. Si fiindu-cà in timpulu de fatia atàtu agricultorii cei mari càtu si cultivatorii cei mici simtu mai multa nevoe si totudeodata sunt mai pregatiti pentru lucrarile de natura practica, amu socotitu cà este mai nemeritu se incepemu organisarea representatiunei libere a agriculturei prin asociatiunile cari infacisiédia caracterulu celu mai practicu si celu mai poporalu. Mai tardiu si chiaru acum se voru potea infiintiá asociatiuni, cari pe lànga cestiunile de practica se se ocupe si de teori'a agricola, inse comitiile agricole trebue se fia temelia loru.

Comitiile agricole sunt infiintiate in Franci'a inca dela anulu 1785; inse numerulu loru a crescutu mai cu séma dela 1830 incóce. Astadi nu se afla unu departamentu care se nu aiba comitiulu seu agricolu; cu privire la circonscriptiunea loru comitiile agricole sunt formate séu pe cantóne, sau pe arondismente, sau chiaru pe departamente. La inceputu erá firescu cá unu comitiu se se ocupe cu agricultur'a care a facutu atàtea progressuri si cultur'a s'a specialisatu mai multu cá alta data, este firescu cá activitatea comitiiloru se inbratisiedie unu cercu mai restrensu. Pe la 1862 functionau in Franci'a aprópe 600 comitii agricole; negresitu cà pàna astadi trebue se se fi mai fondatu celu puçinu un'a suta comitii.

Astadi, cá si acum unu secolu, comitiile agricole nu 'si-au esitu din cerculu atributiuniloru loru; au remasu straine de ori-ce preocupare politica, si n'au urmaritu si nu urmarescu de càtu progressulu agriculturei in tóte ramurile sale. Ele sunt asociatiuni formate din cultivatori si proprietari, cari se intrunescu pentru a discutá in comunu cele mai bune metóde de cultura, si a incuragia aplicarea acestoru metóde prin premiuri si recompense.

Agronomii si agronomistii sunt unanimi candu este vorba de a se recunósce, cà Franci'a datoresce comitiiloru o parte insemnata din amelioratiunile agricole introduse dela inceputulu secolului pàna astadi. Fiacare comitiu in sfer'a sa n'a lasatu neresplatita nici o inovatiune agricola: lucrarea pamentului, sementie, instrumente perfectionate, vite ameliorate, sisteme de cultura bine aplicate, industrii agricole, totu a fostu incuragiatu de càtre aceste asociatiuni. Acésta esplica poporalitatea de care se bucura acésta institutiune, si desvoltarea ce a luatu pàna astadi. S'au infiintiatu societati de agricultura compuse din ómeni de sciintia si din agricultori esperimentati; si acestea au contribuitu la desvoltarea agriculturei francese; inse cauta se se recunósca, cà comitiile agricole au datu indemnulu celu mai poternicu, cà-ci ele s'au si pusu in contactu d'a dreptulu cu cei cari lucrédia pamentulu.

Nu cunóscemu adunari mai liberale cá comitiile agricole. Formate prin singur'a vointia a celoru cari le compunu, ele isi alegu presiedintele, secretarii, oficiulu; premiuri se inpartu de càtre juriuri alese prin sufragiulu universalu alu membriloru comitiului; numai aceia cari sunt chiemati se judece concursulu sunt esclusi dela inpartasirea premiiloru ce sunt insarcinati se dea; si dupa voi'a loru optédia intre a fi judecatori séu concurenti.

Am luatu parte la intrunirile mai multoru comitii agricole si m'am incredintiatu cà in aceste intr'uniri poporale, egalitatea si fratietatea nu sunt cuvinte zadarnice. Totulu se petrece in mijloculu comunicatiuniloru celoru mai france, celoru mai simpathice. Celu mai simplu cultivatoru dà mana si discuta cu celu mai frutasiu agricultoru; unii invatia dela altii, unii se povatiuescu pe altii, silindu-se a se intrece in progressu. Nu cunoscu, d-loru deputati, intruniri cari se contribuiésca mai multu cá comitiile agricole, nu numai in propasirea progressului agricolu, dar' si la strengerea relatiuniloru intre ómeni. Ilustrulu procuroru generalu Dupin, care purtá cu mandrie sarcin'a de presiedinte alu unui comitiu agricolu din Franci'a, avea mare dreptate càndu dicea cà: „oricare ar fi avantagele diverseloru institutiuni agricole, fia-care avendu caracterulu seu de utilitate, nu me temu de a spune cà intre tóte aceste institutiuni, comitiile au contribuitu cu multu mai multa eficacitate pentru a raspandi in poporu, in poporulu agricolu, in poporulu care cultivédia pamentulu cu manile sale, ideile care trebuescu se fia mai multu inprasciate pentru a invinge vechile deprinderi, practicile viciése, si pentru a face se strabata prin sate spiritulu de moralitate, de amelioratiune si de progressu."

Intemeiati pe resultatele atàtu de favorabile ce se datorescu comitiiloru agricole in Franci'a si in alte state, suntemu datori in interessulu agriculturei nóstre se inzestramu tiér'a cu acésta imitatiune. Suntemu incredintiati cà agricultorii cei mai luminati, isi voru face o datorie pentru a lucrá la fondarea comitiiloru in tóte judetiele tierei. Ei, cari recunoscu cà tieranii sunt pârghia productiunei agricole, se voru sili pentru a'i aduná in comitii, a'i incuragea si a'i luminá.

Intru càtu ne privesce pe noi, d-loru deputati, ca representanti ai tutuloru interesseloru tierei, datorimu Romaniei infiintiarea comitiiloru agricole. Comitetulu delegatiloru este incredintiatu, cà nu ne vomu desparti inainte de a votá si acestu proiectu de lege. Odata prin judetiele respective, vomu contribui cu totii a pune in aplicatiune legea astfelu, cà inainte de intrunirea de tómna se avemu fericirea de a vedea intrunindu-se in comitii tóta suflarea care se interessédia de agricultura, dupa cum odinióra stramosii se intruneau in comitii pe campulu lui Marte.

Spre a inlesni aplicarea legei de fatia, sub-semnatulu am elaboratu si unu regulamentu, care póte servi de norma pentru comitiile agricole, si pe care am onórea a'lu alaturá pe lànga acestu raportu.

Proiectu de lege pentru infiintiarea comitiiloru agricole in Romani'a.

Art. 1. Se voru infiintiá, sub numele de *comitii agricole*, asociatiuni, in scopu de a lucrá la perfectionarea totuloru ramuriloru agriculturei romane si amelioratiunea morala si materiala a classeloru agricole.

Art. 2. Pentru a introduce in tiéra acésta institutiune, ministrulu agriculturei, comerciului si lucrariloru publice va luá la inceputu initiativ'a infiintiarei unui comitiu agricolu in fia-care judetiu.

Art. 3. Comitiile agricole, odata infiintiate, remanu institutiuni libere.

Art. 4. In viitoru, singur'a formalitate de indeplinitu pentru infiintiarea unoru asemenea asociatiuni, este aprobarea statuteloru de càtra ministeriulu agriculturei, comerciului si lucrariloru publice.

Modificatiunile ce s'ar introduce in statutele aprobate voru fi supuse la incuviintiarea ministrului.

Art. 5. Bugetulu comitiiloru se compune din cotisatiunile membriloru si din subventiunile ce li se va acordá de ministeriulu agriculturei, comerciului si lucrariloru publice, precum si de càtra judetie si comune.

Art. 6. Pentru acestu sfersitu, ministeriulu agriculturei, judetiele si comunele, voru inscrie in fia-care anu in bugete'e respective unu fondu specialu.

Art. 7. Comitiile agricole potu primi donatiuni in scopu de a le intrebuintiá pentru inflorirea agriculturei.

Art. 8. La fia-care trei ani se va tiené, in diferite orasie, o intrunire generala a delegatiloru tutuloru comitiiloru agricole din tiéra, sub numele de *Adunarea generala a comitiiloru agricole din Romani'a.*

Gubernulu va inlesni, in marginele mijlóceloru de cari dispune, caletori'a delegatiloru comitiiloru agricole.

Art. 9. Fia-care comitiu agricolu va tramite, in totu anulu, ministeriului de agricultura, o dare de séma despre tóte lucrarile sale.

Art. 10. Comitiile agricole, in intielegere cu consiliulu judetiénu, voru lucrá pentru a inlesni aplicarea legei comunale si a altoru legi si regulamente, in acele parti cari privescu inbunatatirea agriculturei.

Art. 11. Acele dintre consiliile agricole cari s'ar deosebi prin activitate si serviciuri aduse agriculturei, voru potea fi recunoscute, prin decretu domnescu, cá asiediaminte de utilitate publica.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului".

— Naseudu, 13/25 Martiu 1880.

Cu alta ocasiune a-ti binevoitu a publicá in colónele „Observ." unele informatiuni privitórle la infiintiend'a societate pe actiuni „Hebe" din Naseudu. Permiteti'mi cá cu acésta ocasiune se ve completediu pe scurtu acele informatiuni si respective se ve espunu stadiulu in care au ajunsu acea societate.

Pe valea Somesiului, in fostulu regimentu si districtu romanescu, se afla mai multe fontani minerale dintre cari cele mai insemnate sunt cea dela Sangeorgiulu romanescu si cea dela „Valea vinului," ambele proprietate romanésca si anume, cea de antàia a comunei Sangeorgiu, éra cea de a dou'a a fondului de stipendie. Fontan'a din Sangeorgiu se bucura de unu renume europeanu atàtu in privinti'a analisei càtu si a cantitatiei, afara de aceea se bucura de unu transportu estinsu. Caus'a principala pentru ce aceste fontani nu sunt inca recunoscute si frecventate dupa meritu au fostu lips'a de etablismente, de cladiri corespundietóre, de parcuri si aleiuri s. a. Si de órece la facerea acestor'a se receru capitale, de cari nu dispune nici comun'a, nici fondulu scolasticu, s'a nascutu ide'a infiintiarei unei societati pe actiuni, care s'a si realisatu gratia energiei si staruintieloru barbatiloru ce s'au pusu in frunte. M'asiu abate póte prea departe déca m'asiu incercá a face istoriculu infiintiarei acestei societati, de aceea me marginescu a ve comunicá numai cumcà societatea „Hebe" s'a inauguratu dejá de societate publica. In 21 l. c. s'a tienutu prim'a adunare de constituire, sub presidiulu ad-hoc alu d. adv. Danila Lic'a si secretariu Fl. Motiocu.

Societatea s'a constituitu conformu statuteloru in modulu urmatoriu: de presiedinte alu consiliului s'a alesu prof. Macsimu Popu, de vice-pres. dr. Ioanu Malaiu, de membrii ordinari: architectii Ionu Goldschmidt si Carolu Kramer, prof. dr. C. Moisilu si perceptorele fonduriloru Elia Burduhosu; de membrii suplinitori: mediculu cercuale Sim. Stoic'a si invetiatoriulu din Sangeorgiu Eremia Siorobetea, de cassariu directorele gimnasiale dr. Paulu Tanco si de secretariu dr. A. P. Alessi, directore s'a alesu fisiculu dr. Stefanu Popu si de vice-directore directorele scólei triv. din Sangeorgiu Machaiu Domide.

Precum ne-amu informatu din raportulu comitetului prov., societatea a si esarendatu atàtu scald'a (bai'a) din Sangeorgiu càtu si cea dela „Valea vinului" pe 30 de ani, sub conditiuni nu nefavoritóre. Speramu si asceptamu cá societ. „Hebe" fiindu astfeliu constituita cá Societate publica se realisedie in timpu càtu se póte de scurtu dorintiele, nu numai ale romaniloru cari au frecventatu si cunoscu acésta scalda, dar' chiaru si ale tuturoru strainiloru, adeca se procuredie tóte comoditatile, tóte intocmirile de lipsa, se o provéda cu tóte etablismentele, restauratiuni, parcuri etc.... Facéndu-se tóte acestea nu numai se va ridicá scald'a la unu renume europeanu pe care ilu si merita, dara prin acést'a se va redicá intregu tienutulu. Considerandu romanticitatea acestui tienutu (cu deosebire „Valea vinului" care se afla in munte, in paduri de pinu si de bradu), considerandu cà poporatiunea acestui tienutu este curatu romanésca, aceste scalde potu devení in scurtu tempu unu locu placutu de petrecere pe tempulu verei, nu numui pentru romanii ardeleni, dar' si pentru cei din Marmati'a, din Bucovin'a si din Romani'a, cu deosebire din partile Moldovei. Din aceste vederi s'a consideratu infiintiarea acestei societati de o intreprindere eminentu nationala si umanitara si prin urmare, amu crediutu a meritá se fia cunoscuta publicului romanescu celui mare. Despre progressulu acestei societati nu voiu lipsí de a relationá din càndu in càndu.

Coresp.

— Buciumu. 27 Martiu st. n. 1880.

Permiteti'mi ve rogu domnule Redactore, a adaoge la foisiór'a „Observatoriului" de sub Nr. 17 a. c. ceeace eu sciu din pruncia mea, cumcà Ladislau Mehes din Spanu, cameralu dela Campeni a fostu promovatu la Abrudu in calitate de regescu prefectu montanu, schimbatoriu de auru (camarasiu), inspectoru preste causele montanistice, senatoru magistratu si homo regius.

Elu pre lànga aceste functiuni insemnate a fostu si unu crescinu religiosu, care conformu preceptului divinu „aduti aminte de diu'a Sambatei se o santiesci pre ea" (mutata in Domineca la crescini) a cercetatu s. biserica in tóte dominecile si serbatorile mai multu decàtu cum o cercetédia domnii nostri de astadi, ba si decàtu cei crescuti cu prescura romanésca. Acelu demnu barbatu altcum inca inaltu si voinicu de statura, candu intrá in biserica, tóta biseric'a se umplea de vadi'a lui, éra credintiosii de bucuria spirituala, vediendu'lu in mediuloculu loru premergandu cu bunulu esemplu, cu rara intieleptiune si cu parentescile svaturi pe care le dá celoru ce'lu consultau „pulchra res est homo si homo sit."

Elu nu numai insusi pàdiá santieni'a domineciloru si a serbatoriloru, ci si pe altii 'i facea a o padi, cà-ci densulu in casuri candu cadea vreo serbatóre romanésca lunia, carea in Abrudu este di de târgu septemanulu, pe târgoveti indata 'i alungá din piati'a Abrudului, precum odinióra Christosu a alungatu pre târgoveti din thind'a bisericei Erusalimului, apoi atare târgu elu ilu mutá pe Marti'a, séu Sambata, pre candu in Abrudu acuma in domineci si serbatori se tienu ordinarie târguri spre detrimentulu religiunei crescine si a cultului divinu, pentrucà vedi Domne! draguti'a de lume moderna s'a civilisatu càtu, intre noi fia disu, ómeni cei multi aci puçinu, séu nemica facu din religiunea si din ritulu loru. Onóre si respectu inse puçineloru esceptiuni!

Acelu adeveratu nationalistu romanu, crescinu si functionariu Ladislau Mehes a repaosatu in anulu vietii sale 71, éra alu D-lui 1822, si se afla inmormentatu in cimiteriulu bisericei greco-catholice din Abrudu, caruia posteritatea pe dreptu i póte dice: „semper honos nomenque tuum laudesque manebunt."

Josifu Ciura.

Sciri diverse.

✝

Celu care a luatu parte la renascerea dela 1828;

Celu care a aratatu la 1828 virtutea militara a sateanului romanu, mergendu cu pandurii sei pàna la Plevn'a;

Celu care la 1848, a radicatu cu dorobantii sei stindardulu emanciparii, alu dreptatii si alu libertatii;

Celu care la Septembre 1848, plantase stindardulu nationalitatii si alu credintiei romane in taber'a lui Traianu din Olteni'a, si ar fi doveditu de atunci inca Europei, déca n'ar fi ascultatu sfaturile diplomatiei, ce póte Romanulu candu ia arm'a in mana,

GEORGE MAGHIERU, nu mai este.

Eri, dumineca pe la 4 óre dupa amiédi si-a sfersitu carier'a intr'o camera din otelulu Daci'a din Bucuresci.

Saracu de avere dar' bogatu de fapte. Pandurulu dela 1821 si 1828, generalulu militiiloru si membrulu gubernului provisoriu dela 1848, se lasà se móra, dupa ce vediù natiunea sa intrandu cu vitejie in Plevn'a si esindu de pe campulu de onóre liberu si independinte.

Acum optogenarulu Maghieru, trece in Istori'a Romaniei, de unde va urmá de a serví patri'a sa, prin invetiamentulu ce va dá generatiuniloru viitóre. („Romanulu")

— (Érasi incendiu mare.) In sér'a de Marti 6 l. c. pe la 8 óre, orisontulu nordu-osticu pe deasupr'a Sibiiului lua coloritu purpuriu si turnurile bisericiloru, precum si cosiurile (urlóiele) edificieloru mai inalte se luminara cá si diu'a. Acestea erau efectele unui mare incendiu, care se declarase in invecinat'a comuna curatu sasésca Turnisioru. Flacarile au consumatu 18 siuri si o casa. Vietie omenesci nu s'au periclitatu nici un'a. La acestu incendiu au alergatu in ajutoriu promptu atàtu corpulu pompieriloru cetatienesci, precum si acel'a alu spitalului pentru alienati.

— (Sinucidere.) De nou denumitulu comissariu regescu pentru comitatulu Severinului d. Tabacovici, aflanduse pe drumu spre Caransebesiu, in nóptea de 7 l. c. s'au inpuscatu in Becichereculu-mare. Motivele acestei fapte regretabile si totodata misterióse, inca nu sunt cunoscute. Sinucisulu au fostu de origine serbu, éra acum'a magiarisatu.

— (List'a Nr. 12 a contribuiriloru incurse la comitetulu subsemnatu in folosulu inundatiloru.*)

Transportulu totalului din list'a Nr. 11 publicata in Nrii 24 si 25 ai „Observatoriului" 2092 fl. 80 cr. éra nu 2192 fl. 80 cr. precum s'au disu din eróre de péna.

Prin preotulu I. Petrescu professoru la seminariulu din Rîmnicu dela urmatorii: Preotulu I. Petrescu 7 lei, D. Radovanu prof. 5 lei, I. Oprescu prof. 3 lei 70 bani, M. Rosiariu 3 lei 70 bani, Dr. I. Suciu 20 lei, N. Ghejanu 10 lei, X 20 lei, G. Mihaelescu 3 lei 70 bani, S. Tinechegiu 2 lei, N. Radulescu 1 leu, M. Jonescu 1 leu 50 bani, C. Poenariu 1 leu, A. Poenariu 1 leu, I. Dinescu 2 lei, I. Popescu 3 lei, St. Diculescu 3 leu 70 bani, I. Locusteanu 5 lei, Gr. Predescu 2 lei 50 bani, N. Paunescu 1 leu, Hristache 3 lei, C. Hrisescu 1 leu, N. Surdu 3 lei 70 bani, locoten. Ipceanu 3 lei, X 50 bani, C. Radulescu 50 bani, M. Vladimirescu 2 lei, G. Maldarescu 1 leu, Gr. Nedelescu 1 leu, I. Orlescu 1 leu, C. Baltaneanu 1 leu, N. Comanescu 50 bani, P. Gorboviceanu 1 leu, D. Pompiliu 50 bani, I. Vrajetoriu 1 leu, N. Bergescu 50 bani, G. Dobreanu 50 bani, N. Sierbulescu 50 bani, I. Braescu 50 bani, B. Negrescu 50 bani, I. Balanescu 50 bani, I. Marculescu 50 bani. Sum'a 121 lei, din cari s'au subtrasu 1 leu spesse de transportu, remanu 120 lei séu 54 fl.

Prin Alemanu Dancasiu din Resinariu dela urmatorii: D. Nic. Trónca 2 fl., Al. Dancasiu 4 fl., P. C. Mitrea 2 fl., P. P. Mitrea 1 fl., Bucuru Dancasiu 2 fl., I. Hensiu 1 fl., I. Poplacénulu 1 fl., B. Giurcoiu 2 fl., C. C. Sioganu 2 fl., Nic. Vidrighinu 2 fl., I. Vidrighinu Mog'a 1 fl., N. Bancila 1 fl., Oprea Sioganu 1 fl., D. Vidrighinu sen. 1 fl., Stanu Marinu 1 fl., D. Vidrighinu jun. 1 fl., Em. Cioranu par. 2 fl., Bucuru Hódrea 1 fl., B. B. Sturzu 1 fl., S. Cioranu 1 fl., P. Goti'a Dragomiru 50 cr., in totalu . . . . . fl. 30.50

Totalu cu dio'a de astadi . . . . . fl. 2177.30

Sibiiu, 6 Aprilie n. 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

*) Cuitarile sumeloru tramise la acestu comitetu voru urmá prin publicare in diariele de aici „Observatoriulu" si „Telegrafulu romanu". La cerere inse, sumele se voru cuitá si separatu.

— (Dela Curtea romana.) Luni, 17 Martie curentu, la órele 11 si jumetate diminéti'a, Escelenti'a Sa D. Iosef Iooris, ministru residentu alu M. S. Regelui Belgiloru, a fostu primitu inpreuna cu personalulu legatiunei regale belgiane, la palatulu din capitala, in audientia oficiala, cu ceremonialulu prescrisu.

Escelenti'a Sa d. Iooris a avutu onóre a remite A. S. R. Domnului, in presenti'a dlui I. Câmpineanu, ministru de finance, inlocuindu pe d. ministru alu afaceriloru straine, care lipsesce din capitala, scrisorile care ilu acredita, in calitate de ministru residentu alu M. S. Regelui Belgiloru, pe lànga persón'a Altetiei Sale Regale. Cu aceeasi ocasiune, d. Iooris a inmànatu Altetiei Sale Regale si o a dou'a scrisóre, prin care Majestatea Sa Regele multiumesce Prea Inaltului Domnu, pentru missiunea extra-ordinaria tramisa la Bruxelles, spre a'i notificá independenti'a Romaniei, si a'i remite marea Cruce a Stelei Romaniei.

Dupa terminarea audientiei oficiale, d. ministru residentu a avutu onórea a presentá personalulu legatiunei A. S. R. Domnului, si in urma, au fostu recondusu la ospelulu seu, cu ceremonialulu ce a presidatu la sosirei.

— (Ajutóre de statu pentru biserici unguresci.) Ministrulu de culte si instructiune din B. Pest'a au datu urmatórele ajutóre considerabile pentru zidirea si restaurarea de biserici, ce au a se face in decursulu anului acestui'a: pentru lucrarile de restaurare ale bisericei St. Matheiu din Bud'a 60,000 fl., pentru basilic'a din Leopoldstadt 80,000 fl., pentru catedral'a din Casiovi'a 20.000 fl. si pentru repararea turnului bisericei din Visegrad sum'a de 8000 fl. Óre càte sute de mii de fiorini se dau pe anu pentru ajutorarea bisericeloru nemagiare din bugetulu statului, la care contribuie in mare parte si ele? Nimicu séu aprópe nimicu, din simpl'a causa, cà cine inparte, parte isi face.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

24 Martiu st. v. 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	103.3/4 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	109.— „
Obligatiuni dominiale cu 8%	„	102.— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„	97.1/4 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	91.3/4 „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	98.1/2 „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	53.90 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	97.60 „
Prioritati cu 8%	„	118.50 „
Actiunile bancii Romani'a din 1869	„	342.— „
Daci'a, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	212.— „
Romani'a, compania de asecur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	„	76.— „
Rent'a romana din 1875	„	80.— „
Diverse:		
Argintu contra auru		2 1/8%
Bilete hipotecarie		2 1/2%
Florini val. austriaca	„	2.12 „
Rubl'a de chartie	„	2.60 „

Neoplant'a. 1875. Medalie de argintu.

Seghedinu. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE
DE TÓTA MARIMEA
pe langa ficsarea prealabila a suneteloru loru.

Cu deosebire recomanda **clopotele gaurite**, inventate de densulu, alu caroru sunetu este mai josu decàtu alu celoru de constructiunea vechia si care, fiindu de 100 punti, sunt asemenea celoru de 140 punti de constructiunea vechie.

Se afla totudeauna in depositu clopote, dela marimea cea mai mica pàna la 50 chilogr., precum si de **proasce portative** si **de mana.**

Se recomanda pentru comande càtu de multe

Antonie Novotny
in Timisióra.

(4) 11—12

„ALBIN'A"
Institutu de creditu si de economii.

In sensulu conclusului adunarii generale a societatii nóstre din 19 Martiu 1880 Nr. III, alu siéptelea cuponu dela actiunile institutului nostru scadietoru la **1. Juliu 1880** se va rescumperá, dela susu numit'a di, la cass'a nóstra in Sibiiu cu **9 florini**, si pàna atunci inse se escomptéza acelu cuponu la cass'a nóstra de astadi incolo ori-candu, adica se rescumpera pre langa subtragerea interesseloru pe timpulu pàna la 1 Juliu a. c.

Sibiiu, 1 Aprile 1880.

(15) 1—3 **Directiunea institutului.**

CATECHETIC'A
bisericei dreptucredinciése resaritene

compusa de protopresbiterulu

Joanu Stefanelli,

docentu la facultatea teologica a universitatii din Cernauti.

Opulu coprinde tóte principiile si regulele relative la alegerea, insirarea, prelucrarea si propunerea materieloru catechetice din religiunea crestinésca, istori'a invetiamentului catecheticu crestinescu dela Isusu si pàna in dilele nóstre, literatur'a ramului acestuia si catechese practice cá modele la compunerea catecheseloru pentru scóla si biserica, si este menitu mai anteiu cá manualu la prelegerile catechetice in institute teologice, apoi si cá manualu pentru pastorii sufletesci la elucrarea temeloru catechetice pentru conferintiele pastorale.

Pretiulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

De acelasi autoriu au aparutu:

CATECHESE
tractandu
Istori'a biblica a Testamentului vechiu.

Manualu pentru catechetii si invetiatorii scóleloru poporale, pentru pastorii sufletesci la catechisatiunile prescrise in biserica, pentru candidatii de invetiatori si pentru educatorii si amicii junimii.

Tomulu I.

Pretiulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

Dela acelasi autoriu se afla sub pressa si va a apara in anulu acestu:

CATECHESE
tractandu
Istori'a biblica a Testamentului nou si faptele santiloru apostoli.

Cu adaosu o istoria si geografia scurta a Palestinei si a tieriloru santei scripturi.

Tomulu II.

Editorulu
Tipografi'a eredei de Closius,
Sibiiu.

(10) 4—6

Inpletitura cu masin'a.

Acuirandu prin cumperare tatalu meu N. Simtion negotiulu de inpletitura cu cinci masine, mai 'nainte *Th. Tontsch, strad'a Cisnadiei Nr. 23* si invetiandu fórte bine inpletitulu cu masin'a, me recomandu p. t. publicu a confectioná (fabricá) **ciorapi femeiesci** si **barbatesci** (de tóta marimea si colórea — fára cusatura, lucrati cá cu man'a, din lana, bumbacu, atlas sau metasa); mai departe **gamasi, veste femeiesci, cingétori, haine de copii, plapome, fuste, sialuri, tulpanuri** etc. etc.

Primescu si **ciorapi purtati** spre a'i repará si recomandu totodata depositulu meu de marfa gat'a.

Emilia Simtion,

Sibiiu, strad'a Cisnadiei Nr. 23 (odinióra coróna ung.), curtea 2, etagiulu I.

Vendiare de masine de inpletitu facon de **Dresd'a**, de construetiunea cea mai noua. (Cumperatorii de masine de inpletitu, la dorintia, primescu instructiunea gratuita.) (13) 2—3

Comandele din afara se voru efectul fórte promptu si eftinu.

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**